אוצר החכמה
הספריה היהודית הממוחשבת הגדולה בעולם

'אוצר החכמה' – 46,000 ספרי יהדות בלחיצת מקש

השימוש ב**מאגרי המידע הממוחשבים** יצר מהפך עצום בדורנו. חדשים לבקרים אפשר לראות מאמרים וחידושי תורה המתפרסמים בבמות שונות, והם עמוסי ידע בצורה מפליאה עד כי הנך שואל את עצמך: מי ילד לנו את כל הגאונים האלו, את כל הידענים המופלגים הבקיאים בכל פינות התורה שבכתב ושבעל פה, ש"ס בבלי וירושלמי, תוספתא, ספרי וספרא, ואפילו מדרשים נידחים מצויים להם.

ובכן היה אמנם נעים לחשוב שכך הם פני הדברים, אבל למעשה יותר ממה שהשתנו בני האדם, **השתנו הכלים**. בעזרתה של ספריה אלקטרונית יכול כל אדם להגיע למקורות שבדורות הקודמים היו חתומים בפניו, ולא רק בפניו, אלא בפני כמעט כל אדם מישראל, למעט גדולי ישראל בודדים שאצרו בזכרונם את כל התורה.

בימינו אנו, כל אוצר ספרים וספרייה המכבדים את עצמם דואג להחזיק לפחות עמדת מחשב אחת עם **'אוצר החכמה'**, וכך בנפח של קופסה קטנה הם חמושים בכלי אדיר ששום אוצר ספרים לא ישווה לו.

הספרייה הממוחשבת הגדולה בעולם 'אוצר החכמה' מכילה כיום **46,000 ספרי יהדות**, ועוד היד נטויה. הספרים מקיפים את כל תחומי היהדות וכוללים ספרים ישנים ונדירים לצד אלפי ספרים בעלי זכויות יוצרים, וביניהם ספרים מהוצאות גדולות וידועות: מכון ירושלים, מוסד הרב קוק, ספרי יד הרב נסים, מכון מש"ה לחקר הרמב"ם (הרב קאפ"ח), מכון התורה והארץ, ספרי וגשל , מכון פישל, משניות קהתי, תורה שלמה וכל ספרי המכון, מכון הכתב, אהבת שלום, ספרי הרב אבינר ועוד ועוד.

ב'אוצר החכמה' אלפי ספרים על התנ"ך, משנה, תוספתא, מדרש הלכה, אגדה ומפרשים, תלמוד בבלי ותלמוד ירושלמי ומפרשים, וספרות הגאונים, הלכה, מנהגים ושו"תים, הגות ומחשבה ישראל, קבלה וחסידות, מחקרים בהיסטוריה יהודית, קבצים תורניים, ספרי זיכרון, סידורי תפילה וכד'.

מהו בעצם סוד ההצלחה של אוצר החכמה? השילוב של היקף ספרים כה עצום (46,000 ספרים!) , עם **אפשרויות חיפוש** (איחזור מידע) **יעילות ונרחבות**.

עד 'אוצר החכמה' הכרנו מאגרים אלקטרוניים שהחומר שלהם היה **מוקלד**. החיפוש בהם אמנם מדויק מאוד ,אבל גם לאחר עשרות שנים של פיתוח והתרחבות הם מכילים **כמה מאות ספרים** ותו לא.

ב'אוצר החכמה' הספרים **סרוקים דף אחר דף כצורתם המקורית**. לספר הסרוק יש מעלה גדולה מאוד על פני המוקלד, שכן הוא מציג את הספר המקורי בדמותו כצלמו.

ייחודיות 'אוצר החכמה' היתה יכולה להיהפך גם לחסרונה הגדול. איך מגיעים לספרים הנצרכים? איך מוצאים את הספר, הנושא או המילה הרצויה בתוך 'ים' של חומר?

מנוע חיפוש מקצועי מאפשר לקבל בתוך פחות ממספר שניות מקורות רבים עבור המילה שחיפשת. בתוכנת 'אוצר החכמה' המנוע חיפוש מושתת על טכנולוגיית OCR - Optical Character Recognition המחקה את יכולת הקריאה של העין והמוח האנושיים, והופכת טקסט סרוק לטקסט מוקלד.

'אוצר החכמה' הפך לכלי מרכזי ללימוד ומחקר ביהדות ברחבי העולם.

פרופ' מאיר בר-אילן, מהמחלקה לתלמוד ותורה שבעל פה באוניברסיטת בר אילן כותב במאמרו **'השבעת הקולמוס'** שפורסם בדף השבועי של אוניברסיטת בר אילן,שמחת תורה תשע"א:

"נסיבות כתיבת מאמר זה הם אלו. לפני כמה חודשים קיבלתי הרשאה לעיין באוצר החכמה המקוון, מאגר של ספרות רבנית, שניתן לבצע בו **אחזור מידע**. המידע מתקבל בחיפוש מילולי הן לפי שמות ספרים והן לפי מלים המובאות בטקסט.

"שקלתי בליבי איזה חיפוש בטקסט יהודי עשוי להדגים את כוחה של תוכנה זו, ולאחר מחשבה בת כמה ימים הגעתי למסקנה כי ראוי לבצע חיפוש על נושא **שאינו קיים** במקום אחר, היינו שאינו ניתן לאיתור באנציקלופדיה או בספר יעץ כלשהו. לאחר מחשבות נוספות החלטתי לחפש את הצרף הלשוני **'השבעת הקולמוס'** המוכר לי מזה הרבה שנים, אך לא ידעתי היטב את מקורו.

"התוצאות במאגרי החיפוש השונים היו מפליאות. בתוכנת DBS (גירסה 13) התוצאה היתה 0, וכן גם ב'אוצרות התורה' נתקבלו 5 תוצאות. בפרוייקט השו"ת של בר אילן (גירסה 17+) נתקבלו 5 תוצאות, ואילו בגוגל התקבלו 101 תוצאות, אלא שלאחר מיון ראשוני מהיר התברר כי התקבלו תוצאות כפולות רבות, ומספר התוצאות שעמד לפני היה, למעשה, 20 (להבהרת נתון זה יש לבצע חיפוש על מונח מוכר יחסית ולהשוות את מספר התוצאות). לעומת מאגרי מידע אלו ב**אוצר החכמה** המקוון נתקבלו **381 תוצאות** (!!!), ואף שהתגלו תוצאות כפולות התברר כי שפע התוצאות מצריך **מחקר מעמיק** בפני עצמו. דומה כי כל מילה נוספת – מיותרת." עד כאן מאמרו של פרופ' בר אילן.

השימוש באוצר החכמה קל וידידותי למשתמש. לאחר תקופת ניסיון קצרה, תופס המשתמש כיצד לנצל את משאבי התוכנה. מנוע החיפוש מהיר ומדויק יותר מכל מנוע חיפוש אופטי במאגרים תורניים אחרים.

'אוצר החכמה' הפך לכלי לימוד של רבנים, מגידי שיעור, מחנכים, תלמידי ישיבות ומכללות, חוקרי יהדות מורים ותלמידים בבתי הספר בארץ ובעולם.

'אוצר החכמה' - המהפכה הגדולה ביותר מאז המצאת הדפוס!

מירסקי 17, ת.ד.23609 , ירושלים 91236 טל: 02-5866078 otzar@otzar.biz www.otzar.org